
Mojca Stritar Kučuk

Strpnost za katedrom: slovenski visokošolski učitelji in jezikovna raba v visokem šolstvu

objavljeno v:

Jerca Vogel (ur.): *Slovenščina – diskurzi, zvrsti in jeziki med identiteto in funkcijo. Obdobja 39*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2020.

<https://centerslo.si/simpozij-obdobja/zborniki/obdobja-39/>

© Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2020.

STRPNOST ZA KATEDROM: SLOVENSKI VISOKOŠOLSKI UČITELJI IN JEZIKOVNA RABA V VISOKEM ŠOLSTVU

Mojca Stritar Kučuk

Filozofska fakulteta, Ljubljana

mojca.stritarkucuk@ff.uni-lj.si

DOI:10.4312/Obdobja.39.205-216

Poleti 2019 je bila med pedagoškimi delavci Univerze v Ljubljani izvedena anketa o rabi jezikov v slovenskem visokem šolstvu. Pokazala je, da visokošolski učitelji najpogosteje poučujejo v slovenščini, občasno pa jo kombinirajo z angleščino. Do jezika tujih študentov – tako redno vpisanih kot tudi izmenjavnih študentov – so strpni, predvsem pri bolj individualnih oblikah pedagoškega dela pa so se jim pripravljene prilagajati tudi z rabo drugih jezikov.

jeziki v visokem šolstvu, jezikovna raba, anketa, visokošolski učitelji, tuji študenti

In summer 2019, a questionnaire on language use in Slovene higher education was conducted among University of Ljubljana teachers. Its results showed that the university subjects are mostly taught in Slovene and occasionally in English. The teachers are tolerant toward the language use of foreign students, both regular and exchange students. Additionally, the teachers also use foreign languages, particularly in more individual learning situations.

languages in higher education, language use, questionnaire, university teachers, foreign students

1

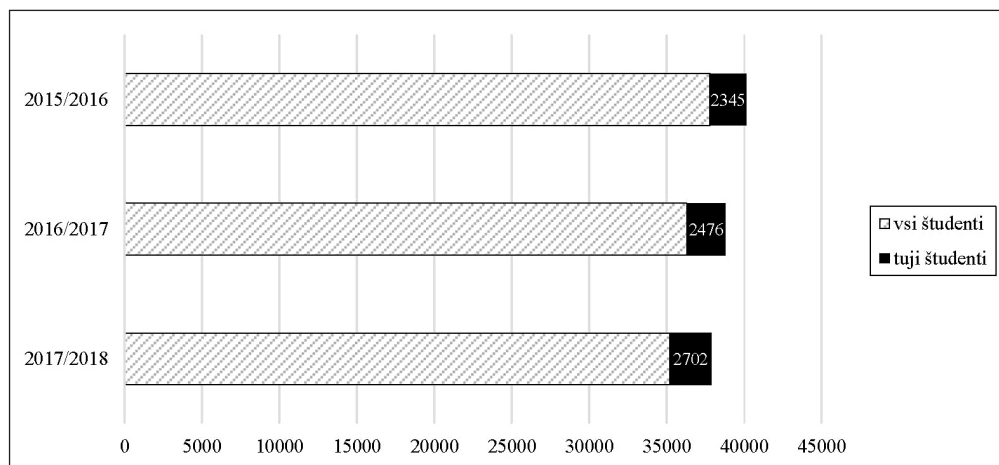
»Zakon predpisuje poučevanje v slovenščini. Če bi želeli, da bi imeli večji nabor predmetov v [angleščini], bi morala biti za to namenjena dodatna sredstva, česar pa ni. Zato se v glavnem improvizira.« Tako je jezikovno situacijo v slovenskem visokem šolstvu povzel nek visokošolski učitelj.¹ Jezikovnopolitični vidiki visokošolskega poučevanja so pogosta tema strokovnih, pa tudi širših družbenih razprav (prim. Kalin Golob idr. 2014). Kaj se v jezikovnem smislu dejansko dogaja, torej »improviziranje« iz uvodnega navedka, pa ostaja bolj ali manj za vrati univerzitetnih predavalnic in kabinetov.

Slovenske univerze si v želji po internacionalizaciji prizadevajo za čim večji vpis tujih rednih študentov² (Kalin Golob idr. 2014: 132). Na Univerzi v Ljubljani, na katero se osredotoča ta prispevek, njihovo število rahlo narašča (Graf 1). Ker se je

1 Če ni drugače označeno, so vsi navedki odgovori iz ankete, predstavljene v tem prispevku.

2 Zaradi ekonomičnosti se v prispevku moška oblika uporablja za oba spola.

v zadnjih letih na splošno vpisovalo vedno manj študentov, se je delež, ki ga med njimi predstavljajo tujci, povečal: s 5,8 % v študijskem letu 2016/2017 je poskočil na 7,1 % v študijskem letu 2018/2019. Ne glede na učni jezik programa večini tujcev ob vpisu ni treba predložiti dokazila o znanju slovenščine na ustrezni stopnji.

Graf 1: Število vpisanih študentov na Univerzi v Ljubljani (*Letno poročilo 2016*: 89; *Letno poročilo 2017*: 88–89; *Letno poročilo 2018*: 87–88).

Med redno vpisanimi tujimi študenti s skoraj tremi četrtinami izrazito prevladujejo študenti iz jugovzhodne Evrope (*Univerza v številkah 2018*), torej so njihovi prvi jeziki v glavnem južnoslovanski. Bližina med njihovimi prvimi jeziki in slovenščino je po eni strani prednost, saj slovenščino razmeroma dobro razumejo že na zgodnjih stopnjah učenja (Balažic Bulc 2004: 77). Toda če se jim domači govorci slovenščine niso pripravili prilagajati, je mogoče predvidevati, da so v slabem položaju, posebej v pretežno enosmerni komunikaciji o razmeroma abstraktnih temah, kakršna je tudi v univerzitetni sferi.

Pogled v slovensko univerzitetno predavalnico ni popoln brez druge velike skupine tujih študentov, to so tisti, ki prihajajo na študijske izmenjave. Njihovo število narašča še hitreje kot pri redno vpisanih tujcih: leta 2015 jih je bilo 1613, leta 2018 pa že 2122 (*Univerza v številkah 2018*). Delo z njimi je drugačno kot z redno vpisanimi študenti. Ker v Slovenijo prihajajo za krajše obdobje, se od njih običajno ne pričakuje znanja slovenščine, kar pomeni, da je zanje treba izvajati program v tujem jeziku.³

Kaj to pomeni za slovenske visokošolske učitelje? V katerem jeziku poučujejo v skupinah, v katerih imajo poleg slovenskih študentov še tuje študente? Ali od vseh pričakujejo samo slovenščino ali dopuščajo tudi rabo drugih jezikov? Kako pri tem

3 Univerza v Ljubljani izmenjavnim študentom sicer ponuja tudi brezplačne ali delno sofinancirane intenzivne tečaje slovenščine, ki pa so bolj namenjeni začetnemu seznanjanju z jezikom države gostiteljice kot študijskim potrebam (prim. <https://centerslo.si/tecaji-za-odrasle/tecaji-slovenscine-na-spletu/erasmus-na-spletu/>).

pomagajo tujim študentom? To je nekaj vprašanj, na katera bom skušala odgovoriti v tem prispevku.

2 Metoda in vzorec

V iskanju oprijemljivih podatkov o jezikovni rabi v slovenskem visokem šolstvu je bila leta 2019 izvedena anketa med pedagoškimi delavci Univerze v Ljubljani.⁴ Pri razpošiljanju vprašalnika, ki je bil tri mesece dostopen na spletu, nam je pomagalo vodstvo univerze. Ker je bil s skoraj 50 vprašanji razmeroma obsežen, bo v tem prispevku predstavljen samo del rezultatov.

Ob tem ne gre brez metodoloških omejitev. Delo s tujimi študenti se razlikuje od fakultete do fakultete ali celo od ene do druge študijske smeri. Če bi želeli vprašalnik prilagoditi različnim situacijam, bi morali oblikovati več variant, kar pa bi otežilo razpošiljanje in analizo rezultatov. Zato so bila vprašanja zasnovana kvantitativno, a so bila tako splošna, da so nanje lahko odgovarjali učitelji z vseh fakultet. Morebitne posebnosti svojih študijskih smeri so lahko dodatno komentirali v vprašanjih odprtega tipa, ki zahtevajo kvalitativno analizo. Zaradi preprostejše zasnove ankete v njej tudi ni bila izpostavljena razlika med redno vpisanimi in izmenjavnimi tujimi študenti. Čeprav gre pri tem za precejšnje metodološko poenostavljanje, ga je mogoče utemeljiti skozi perspektivo visokošolskega učitelja, ki ima v predavalnici pred sabo heterogeno skupino slovenskih študentov ter tujih redno vpisanih in izmenjavnih študentov, zaradi časovnih in finančnih omejitev pa mora z njo delati na ekonomičen in torej razmeroma enoten način. Toda jasno je, da bi podrobnejši vpogled v razlike med obema skupinama tujih študentov terjal bolj ciljno usmerjeno raziskavo.

Dobili smo 146 v celoti rešenih anket visokošolskih učiteljev s 16 fakultet. Odgovarjalo je največ asistentov (28 %) in docentov (23 %). Na fakulteti povprečno poučujejo 15 let. Prvi jezik velike večine anketiranih (95 %) je slovenščina.⁵ Med njimi je 51 % moških in 49 % žensk. Večina je starih med 46 in 55 let. 95 % jih poučuje na prvi bolonjski stopnji, na drugi pa 77 %.⁶

3 Tuji študenti in njihovo jezikovno znanje

Prvi pomembni podatek je, kdo so tuji študentje na slovenskih fakultetah in kako dobro znajo slovensko. Uradnih univerzitetnih informacij o tem ni, zato si oglejmo odgovore iz ankete. Seveda gre pri tem zgolj za oceno anketiranih visokošolskih učiteljev. Dodatno jo zamegljuje dejstvo, da nekateri učitelji izvajajo več predmetov z različno udeležbo, odgovarjali pa so samo na en vprašalnik. A ker se tudi učitelji o rabi jezika v predavalnici ne odločajo na podlagi natančne statistike, temveč

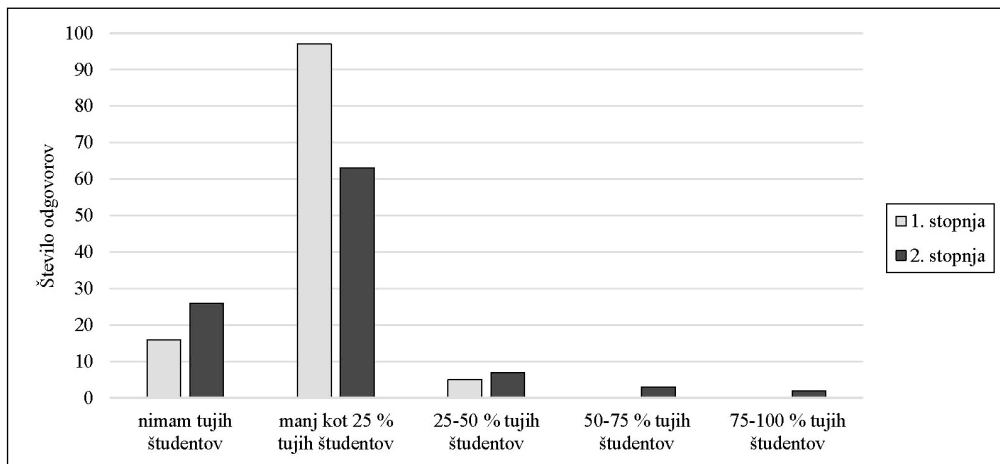
4 Anketo smo sestavili red. prof. dr. Simona Kranjc, izr. prof. dr. Nataša Pirih Svetina, dr. Mojca Stritar Kučuk, Andreja Markovič in Matej Klemen z Oddelka za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

5 Ker je bila anketa poslana na vse fakultete, so nanjo odgovarjali tudi učitelji tujih jezikov. Njihovi odgovori so v tem prispevku upoštevani le v skupni statistični analizi, komentarji odprtega tipa pa so izpuščeni.

6 Podatki o študentih na tretji stopnji so v tem prispevku izpuščeni, saj je njihov študij organiziran pretežno individualno.

predvsem subjektivnega občutka o poslušalstvu, združeni podatki vendarle dajo okvirno sliko stanja.

Povprečni učitelj na prvi bolonjski stopnji ima tedensko stik z 82,4, na drugi pa s 30,7 študenta. Tuji študenti predstavljajo manjši del skupin, saj jih je na obeh stopnjah v glavnem manj kot četrtina (Graf 2). 14 % vprašanih na prvi oz. 26 % na drugi stopnji tujih študentov v svojih skupinah sploh nima.⁷

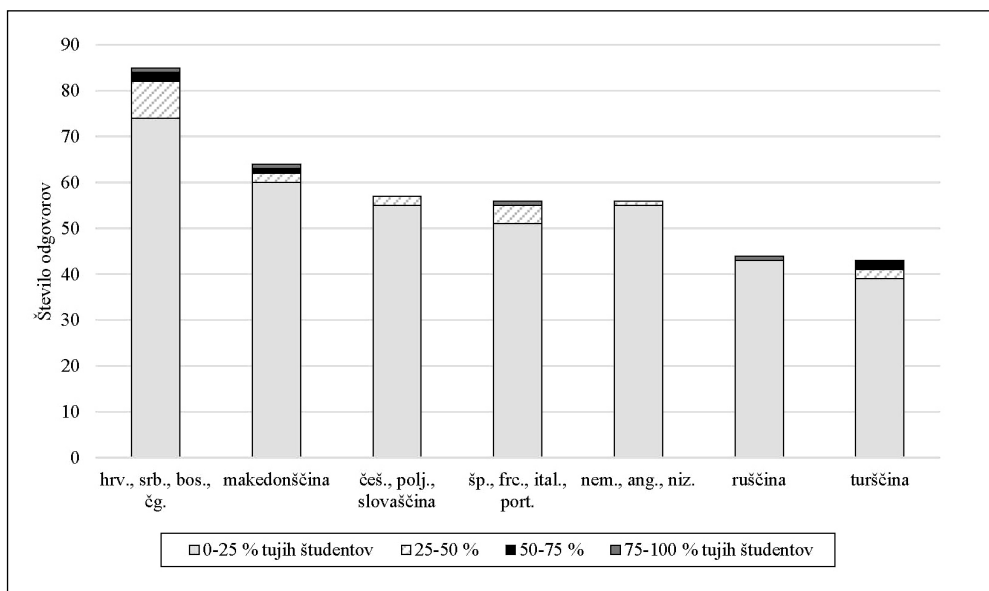
Graf 2: Delež tujih študentov.

Podatkov o geografski porazdelitvi tujih študentov, ki jih navaja Univerza v Ljubljani in so bili omenjeni uvodoma (*Univerza v številkah 2018*), z anketo nismo pridobivali, temveč smo se osredotočili na prvi jezik študentov. Spet gre le za subjektivne ocene anketirancev, a kot kaže Graf 3, tudi po njihovih izkušnjah prevladujejo jeziki držav z območja nekdanje Jugoslavije. Med študenti druge stopnje so številke zaradi manjšega števila odgovorov nižje, med razmerji pa ni večjih razlik.

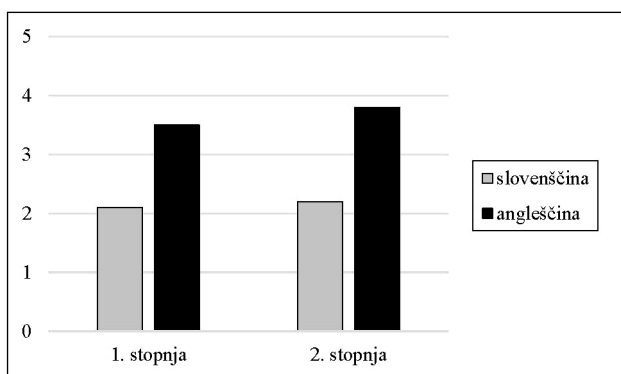
Visokošolski učitelji so ocenjevali tudi, kako dobro znajo tuji študenti učni jezik. Poudariti je treba, da anketiranci večinoma niso niti jezikoslovci niti niso usposobljeni za jezikovno testiranje, tako da so ocene laične in subjektivne. A že na prvi pogled je jasno, da naj bi bila v splošnem jezikovna zmožnost tujih študentov v angleščini občutno višja od tiste v slovenščini (Graf 4).⁸ To je pričakovano, saj so se angleščino v okviru predhodnega izobraževanja v svoji državi večinoma že učili, slovenščine pa ne. Upoštevati je treba tudi izmenjavne študente, ki slovensko večinoma sploh ne znajo.

⁷ Teh podatkov ne moremo posplošiti, saj so anketo morda reševali predvsem tisti učitelji, ki se jim je zdela tematika relevantna. Nemogoče je vedeti, koliko jih ni odgovarjalo zaradi tega, ker s tujimi študenti sploh nimajo stika.

⁸ Znanje slovenščine in angleščine svojih študentov so anketiranci ocenjevali na petstopenjski opisni lestvici, povprečja pa so bila dobljena s pretvorbo teh ocen v številke od 1 do 5. Za prvo stopnjo je ocenjevalo 91, za drugo pa 69 anketirancev.

Graf 3: Prvi jeziki tujih študentov na prvi stopnji po oceni visokošolskih učiteljev.

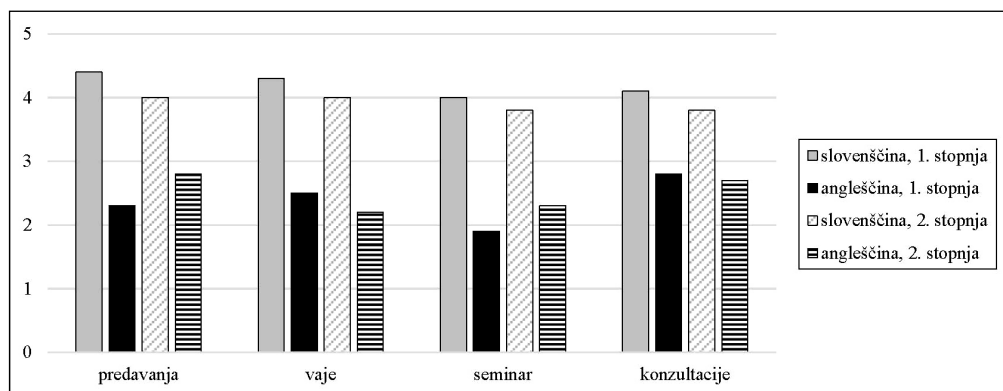
Graf 4: Povprečna ocena jezikovnega znanja tujih študentov.

Rahlo višja jezikovna zmožnost tujih študentov v slovenščini na drugi stopnji je posledica nekoliko višjih deležev odgovorov *dobro* in *zelo dobro*. Številke so razmeroma nizke, toda verjetno gre na drugi stopnji za starejše študente, ki so zaradi predhodno zaključenega visokošolskega izobraževanja in jasnejše karijerne vizije bolj ciljno usmerjeni, posledično pa tudi bolj motivirani za učenje slovenščine. Iz anketnih odgovorov sicer ni mogoče vedeti, ali so izobraževanje prve stopnje zaključili na slovenski univerzi ali ne. Če je odgovor pritrdilen, so se na prvi stopnji študija gotovo že bolje naučili slovensko. Ne glede na stopnjo študija naj bi bili redno vpisani študentje po prvem letu študija manj problematični, saj »po pravilu prvi letnik ponavljajo in se v tem času ponavadi kar dobro naučijo slovenščine, tako da v višjih letnikih z njimi ni nič dodatnega dela.«

4 Jezikovna raba visokošolskih učiteljev

Raba slovenščine je zakonsko predpisana (8. člen ZVis, 12. člen ZJRS) in na prvi stopnji je pri predavanjih tudi najpogostejša izbira univerzitetnih učiteljev (Graf 5). Kar 80 % vprašanih jo uporablja vsak teden, v angleščini pa jih vsak teden predava 14 %. Na drugi stopnji, na kateri poučuje precej manj anketirancev, je angleščina pogostejša, saj v njej vsak teden predava 31 % vprašanih, v slovenščini pa 71 %. Sodeč po komentarjih anketirancev, je poučevanje v tujih jezikih v glavnem vezano na delo z izmenjavnimi študenti, na izbirne predmete, posebej na drugi stopnji, in na predavanja gostujočih predavateljev, kar ZVis izrecno dovoljuje. Mnogi učitelji dejansko poučujejo dvojezično, v slovenščini in angleščini, oz. po potrebi preklaplajo med jezikoma, »če so na vajah prisotni tuji študenti na izmenjavi ali pa za angleško razlago zaprosijo tuji redno vpisani študenti.«

Kot pričakovano je pri individualnih konzultacijah slovenščina manj pogosta, saj gre za najbolj prilagodljivo obliko pedagoškega procesa. Vsak teden slovenščino na prvi stopnji uporablja samo 45 % vprašanih, na drugi stopnji pa 37 %. Jezik prilagajajo potrebam študenta, največkrat je angleščina, lahko pa tudi kateri od južnoslovanskih jezikov. Najnižji delež slovenščine je pri seminarjih. Nekaj anketirancev je izrecno komentiralo, da pri seminarjih dopuščajo rabo tujih jezikov, poleg tega pa jih izvaja najmanj anketirancev. Pogostnost rabe različnih jezikov pri individualnih konzultacijah je na prvi stopnji denimo ocenjevalo 107 vprašanih, pri seminarjih pa samo 70.

Graf 5: Povprečne ocene o pogostnosti rabe slovenščine in angleščine.⁹

Anketirani so ocenjevali še pogostnost rabe drugih jezikov. Če izvzamemo odgovore učiteljev tujih jezikov, je raba drugih jezikov vezana na študente na izmenjavi ali krajša pojasnila, redko pa na celotno izvedbo pouka.

Ne glede na to, kateri jezik se uporablja poleg slovenščine, je prav poučevanje v dveh jezikih tisto, kar nekateri anketiranci označujejo kot problematično. Delo naj bi bilo podvojeno, a brez pravega rezultata: »Če bi imeli predmet že v osnovi v angleščini, bi pač vse predstavil v angleščini, tako moram pa v slovenščini in potem

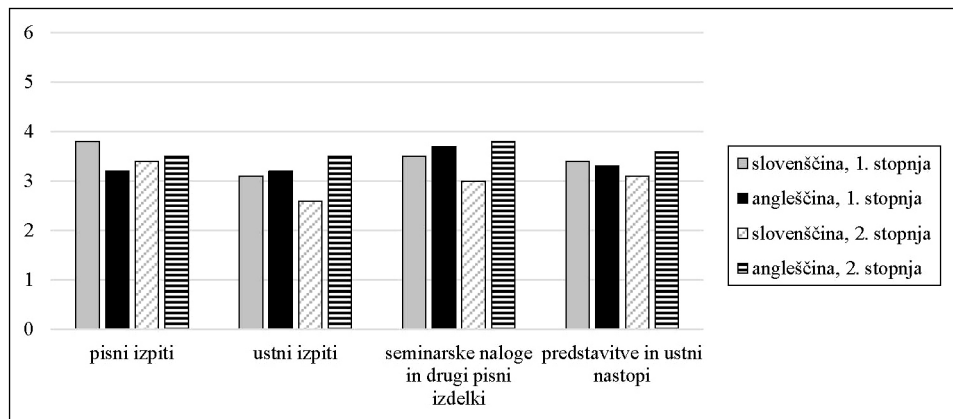
⁹ Ocene so bile preračunane iz odgovorov na opisni lestvici.

dodatno (individualno) tudi v angleščini. Izkušnja pa je, da 90 % Erasmus študentov na koncu sploh ne konča s predmetom. Ne oddajo vseh tehničnih poročil [...], ne gredo na izpit, medtem ko pa dobijo na vseh vajah vse tudi v angleščini (torej delo zaman).«

5 Jezikovna raba tujih študentov

Visokošolski učitelji torej uporabljajo pretežno slovenščino. Drugo vprašanje je, ali jo zahtevajo tudi od študentov. Seveda je to odvisno od prilagodljivosti fakultete, oddelka oz. učitelja. Pri študiju japonologije na Filozofski fakulteti se denimo tujim študentom ne prilagajajo bistveno, saj ti govorijo hrvaško, srbsko ali makedonsko in naj bi se hitro privadili na slovenščino: »Le pri konzultacijah se sprva pogovarjamo angleško, če se v slovenščini ali japonščini ne razumemo, in jim dovolimo – če tako želijo – pisati v angleščini ali hrvaščini izpite in naloge, ki jih slovenski študenti pišejo v slovenščini. Jezikovni izpiti v japonščini so seveda za vse enaki.«

Slovenščina se od študentov najpogosteje zahteva pri pisnih izpitih (Graf 6). To je razumljivo, saj so v glavnem enotni za vse študente. Pri ostalih dejavnosti je več prilagajanja – najmanj pogosto tuji študenti slovenščino uporabljajo pri ustnih izpitih, ki potekajo individualno in pri katerih z izbiro jezika učitelj študentu precej pomaga. Angleščino pa na prvi stopnji najpogosteje uporabljajo pri pisanju seminarskih nalog in ustnih predstavitev, torej dejavnosti, ki od študentov zahtevata tvorjenje besedil, a jim hkrati – predvidoma v dogovoru z učitelji – dovoljujeta nekaj jezikovne izbire. Raba angleščine pri predstavitvah seminarjev naj bi bila dobrodošla izkušnja tudi za slovenske študente, saj »[z]ainteresirani tuji študenti vnesejo dinamiko, nekaj tekmovalnosti, in točno to potrebujejo tudi naši.«

Graf 6: Povprečne ocene o tem, katere jezike uporabljajo tuji študenti.¹⁰

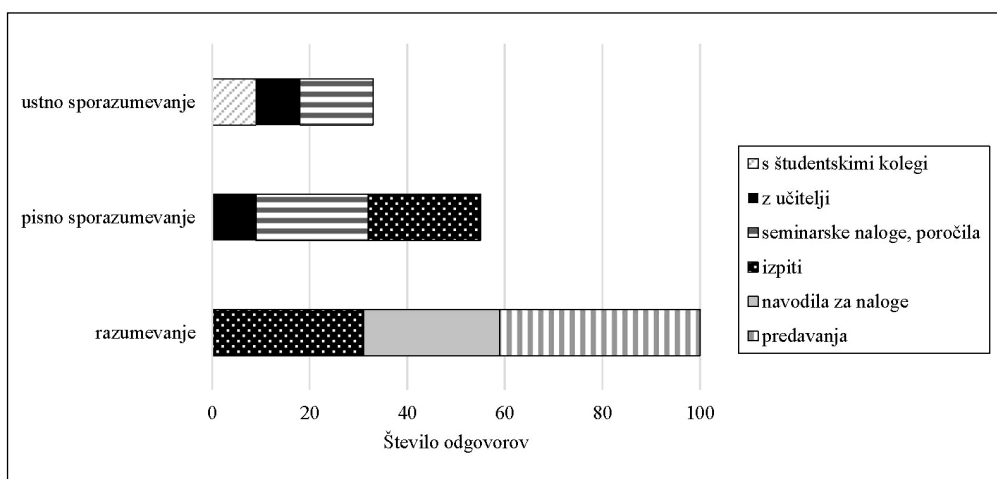
Tudi na drugi stopnji tuji študenti slovenščino največkrat uporabljajo pri pisnih izpitih, vendar jo pri vseh dejavnostih presega angleščina. Na obeh stopnjah uporabljajo še

¹⁰ Ocene so bile preračunane iz odgovorov na opisni lestvici.

druge jezike: v nekaj primerih hrvaščino oz. srbščino, nekajkrat pa jezike jezikovnih študijskih smeri.

6 Motnje v komunikaciji

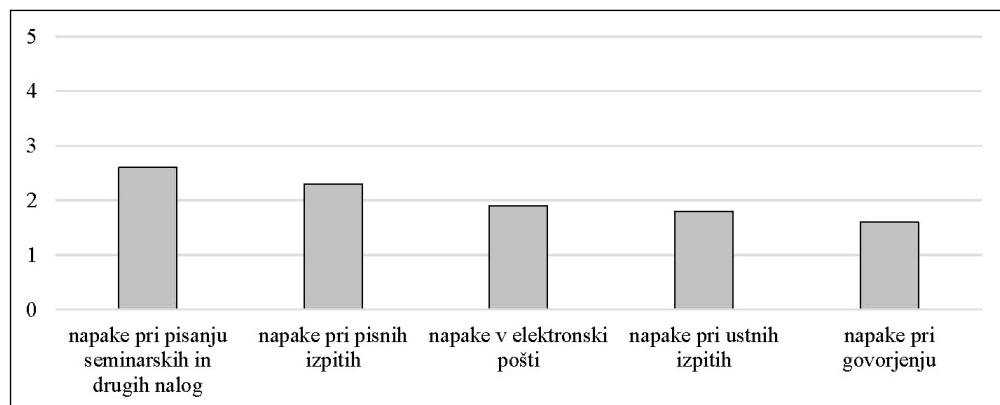
Glede na nizko oceno jezikovne zmožnosti v slovenščini, ki naj bi jo po ocenah anketirancev imeli tuji študenti, gre pričakovati motnje v komunikaciji. Deleža anketiranih visokošolskih učiteljev, ki jezikovno pogojene težave pri tujih študentih opažata ali ne, sta skoraj enaka – opaža jih 56, ne opaža pa 55 vprašanih. V glavnem jih zaznavajo pri receptivnih dejavnostih. Na vrhu seznama so namreč težave pri razumevanju predavanj, izpitnih vprašanj in navodil za naloge (Graf 7). V manjši meri imajo težave pri pisnem izražanju (na izpitih, pri pisanju seminarskih nalog, poročil ipd., v e-poštni komunikaciji z učitelji), najmanj pa pri najbolj prilagodljivi obliki sporazumevanja, ustnem izražanju (pri predstavitvah seminarskih nalog ipd., v komunikaciji z učitelji in kolegi).

Graf 7: Dejavnosti, pri katerih imajo tuji študenti največ težav zaradi neznanja slovenščine.

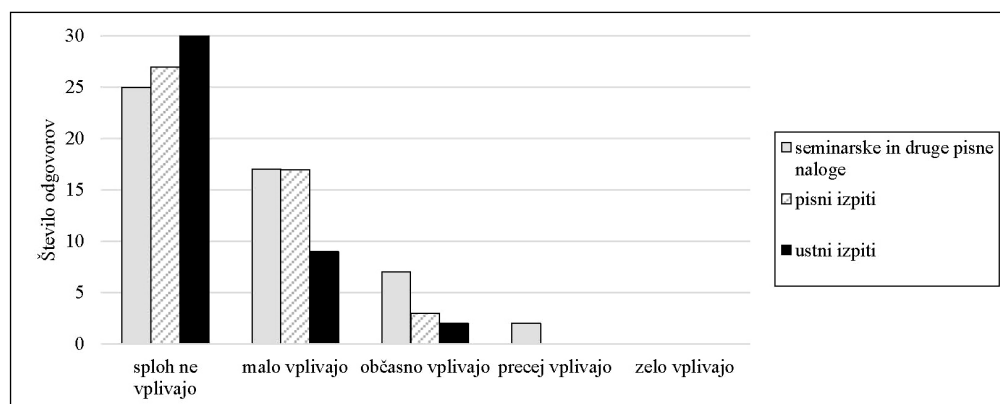
Za študijski uspeh pa je ključno, ali jezikovne napake vplivajo na opravljanje univerzitetnih obveznosti. Napake pri recepcijskih dejavnostih, npr. »[n]erazumevanje izpitnih vprašanj, navodil, ki potem vodi v slabšo oceno oz. napačen odgovor«, je težje prepoznati in tudi odgovori se nanašajo predvsem na pisanje in govorjenje tujih študentov. Pomembno vlogo pri tem imajo stališča visokošolskih učiteljev – ali jih napake motijo ali ne. Ob zavedanju, da gre zgolj za deklarirana stališča in ne za dejansko vedenje učiteljev, je v splošnem mogoče reči, da jih ne motijo zelo (Graf 8). Najbolj moteče so jezikovne napake pri pisanju v slovenščini. Najvišjo povprečno oceno so dobile napake v seminarskih in drugih pisnih nalogah, torej prav tam, kjer dopuščajo več rabe tujih jezikov. Napake pri ustni interakciji na predavanjih, seminarjih ali vajah so manj moteče, tudi elektronska pošta pa ni čisto nepomembna.

Da jih jezikovne napake v njej zmotijo z nizko, vendar ne z ničelno stopnjo, se je odločilo 43 % vprašanih.

Graf 8: Povprečna ocena visokošolskih učiteljev, koliko jih motijo napake tujih študentov pri uporabi slovenščine.¹¹

K sreči je – vsaj po samooceni učiteljev – vpliv napak na končno oceno, ki jo dobijo študenti, razmeroma majhen (Graf 9). Glede na izračunano povprečje ocen je največji pri seminarских in sorodnih nalogah, najmanjši pa pri ustnih izpitih.

Graf 9: Vpliv napak na končno oceno študentov.

7 Jezikovna pomoč študentom

Kot je bilo že omenjeno, vpliv jezikovnih napak na študijski uspeh ni samo stvar študentov, temveč je odvisen tudi od učitelja: »Problem se je pokazal pri pisnem izpitu, ko študentki nista razumeli vprašanj in sta zato napisali napačne odgovore, ko pa sta bili počasi ustno vprašani z dodatno razlago, sta poznali odgovor.« Po besedah več anketirancev naj bi bila zato nujna povečana tolerantnost do jezika tujih študentov.

¹¹ Ocena je preračunana glede na opisno lestvico, pri kateri 1 pomeni *sploh me ne moti*, 5 pa *zelo me moti*.

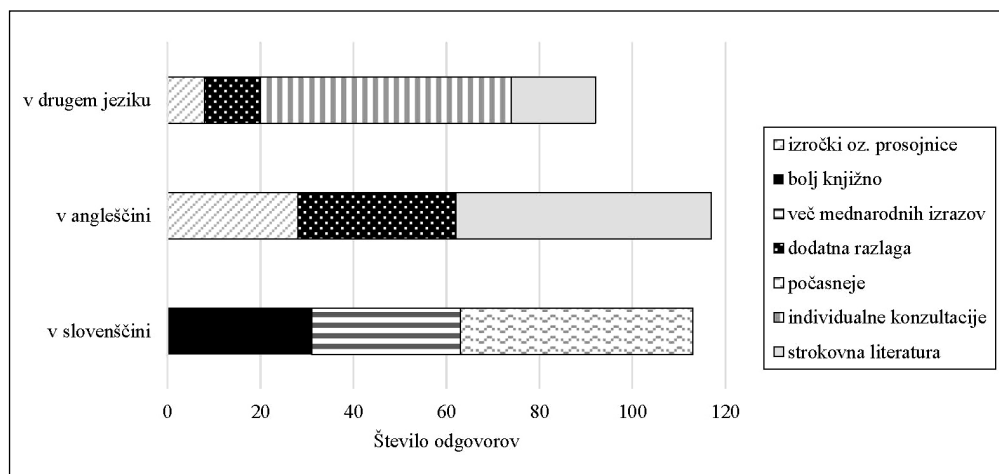
Študentske izjave in zapise bi bilo treba jemati »smiselno in ne vedno dobesedno«, obenem pa preverjati, kaj je študent želel izraziti, npr. »z vprašanjem, ali ste mislili tako«.

Poleg tega, da dopuščajo pisanje ali odgovarjanje v tujem jeziku oz. slovenščini z napakami, je kar 69 % vprašanih v anketi zatrdilo, da tujim študentom skušajo olajšati razumevanje. Največkrat posežejo po angleščini (Graf 10), v kateri ponudijo dodatno razlago (večinoma posameznih pojmov, ne vse snovi), strokovno literaturo ali izročke oz. prosojnice. Angleške prosojnice dajo nekateri na voljo v spletni učilnici, medtem ko na predavanjih uporabljajo slovenske.

Podobno, le v manjši meri, velja za tuje jezike, ki niso angleščina. Učitelji jih najpogosteje uporabljajo na individualnih konzultacijah:

Zato sem se navadila, da [študente prvega letnika na prvi stopnji, ki večinoma prihajajo s področij bivše Jugoslavije] posebej povabim na govorilne ure in jih vprašam, če potrebujejo kakšna dodatna pojasnila in pomoč. Včasih tudi med samimi predavanji pogledam proti njim in vprašam (ali gledam neverbalno komunikacijo), če razumejo. Dam jim tudi možnost, da pridejo na konzultacije glede študijske snovi, ampak to redko izkoristijo.

Tisti učitelji, ki uporabljajo slovenščino, se v njej trudijo govoriti bolj knjižno, počasneje in z uporabo več mednarodnih izrazov, ki so tujim govorcem lažje razumljivi.

Graf 10: Oblike jezikovne pomoči, ki jo visokošolski učitelji nudijo tujim študentom pri razumevanju slovenščine.

Posebna oblika pomoči študentom, ki jo je v komentarju izpostavil anketiranec, je skupinsko delo študentov iz Slovenije in tujine. Koristno naj bi bilo za oboje, saj se s tem učijo multikulturalnosti.

8 Sklep

Po grobo poenostavljenih podatkih iz ankete naj bi imel povprečni učitelj na Univerzi v Ljubljani v svoji predavalnici pestro skupino študentov, med katerimi je poleg slovenske večine del redno vpisanih tujih študentov iz držav nekdanje Jugoslavije in del izmenjavnih študentov iz drugih evropskih držav. Večino študijskega procesa izvaja v slovenščini, po potrebi si pomaga z angleščino, pri individualnih oblikah pedagoškega dela pa tudi z drugimi jeziki. Tujcem, posebej tistim na izmenjavi, dopušča rabo drugih jezikov in je strpen do napak, ki jih delajo v slovenščini. Kot največji problem trenutnega položaja pa izpostavlja podvojeno delo zaradi vzporedne rabe slovenščine in tujega jezika, ki v povezavi z nizko zavzetostjo dela študentske populacije rezultata pogosto sploh ne da.

Neustrezno bi bilo torej govoriti samo o jezikovni rabi, stališčih itn. visokošolskih učiteljev, enako pomemben člen visokošolske komunikacije so študenti. Po besedah anketirancev se v zainteresirane študente spleča vlagati z najrazličnejšimi oblikami jezikovne pomoči, nima pa se »smisla veliko ukvarjati z ljudmi, ki jih študij dejansko ne zanima«. Zato bi morali biti tuji študenti, njihovo jezikovno znanje, raba in izkušnje predmet ločene raziskave. Posebno analizo bi si zaslužilo tudi nepedagoško osebje univerz, administrativni, strokovni in drugi delavci ter sama infrastruktura na fakultetah. Anketiranci so med drugim opozorili na to, da imajo tuji študentje ob začetku študija veliko težav v tujejezičnem okolju, »od tega, kje se nahaja dekanat, do tega, kaj je na meniju za kosilo v menzi.«

Glavni cilj vseh teh raziskav bi moral biti olajšati delo oz. študij vsem vpletenim, tako visokošolskim učiteljem kot tujim študentom. Praksa učiteljev potrjuje, da so priporočila, ki so bila predlagana že pred leti (prim. Kalin Golob idr. 2014: 215), še vedno ustrezna: uporaba tujejezičnih prosojnic in izročkov, preklapljanje med jeziki, skupinsko delo slovenskih in tujih študentov in predvsem individualne konzultacije. Na univerzitetni ravni se je kot uspešna izkazala tudi vzpostavitev modula Leto plus,¹² v okviru katerega so redno vpisani tuji študenti v prvem letu študija deležni lektorata slovenščine, uspešen zaključek modula pa jim omogoča ponovni vpis v prvi letnik. Ostali ukrepi terjajo širši razmislek jezikovne politike in jezikovnih načrtovalcev, posebej ob spremembah globalnih razmer po pomladi 2020.

Literatura

- BALAŽIC BULC, Tatjana, 2004: Jezikovni prenos pri učenju sorodnih jezikov (na primeru slovenščine in srbohrvaščine). *Jezik in slovstvo* XLIX/3–4. 77–89.
- KALIN GOLOB, Monika, STABEJ, Marko, STRITAR KUČUK, Mojca, ČERV, Gaja, KROPIVNIK, Samo, 2014: *Jezikovna politika in jeziki visokega šolstva v Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Založba FDV.
- Letno poročilo 2016*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani. www.uni-lj.si/mma/letno_porocilo_2016/2017041113135620/ (dostop 4. 5. 2020)
- Letno poročilo 2017*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani. [www.uni-lj.si/mma/letno_porocilo_2017_\(pp_pk_rp\)_koncana_in_lektorirana/2018051114184255/](http://www.uni-lj.si/mma/letno_porocilo_2017_(pp_pk_rp)_koncana_in_lektorirana/2018051114184255/) (dostop 4. 5. 2020)

12 Prim. www.uni-lj.si/studij/leto-plus/ (dostop 13. 5. 2020).

- Letno poročilo 2018*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani. www.uni-lj.si/mma/letno_porocilo_ul_2018_z_racunovodskim_s_sprejetimi_spremembami/2019061113230748/ (dostop 4. 5. 2020)
- PIRIH SVETINA, Nataša, 2005: *Slovenščina kot tuji jezik*. Ljubljana: Izolit.
- Univerza v številkah 2018*. www.uni-lj.si/univerza_v_stevilkah_2018 (dostop 4. 5. 2020)
- Zakon o javni rabi slovenščine (ZJRS)*. www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3924 (dostop 12. 5. 2020).
- Zakon o visokem šolstvu (ZVis)*. <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO172> (dostop 12. 5. 2020).